

ΔΟΚΙΜΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ¹

A. Για το Α΄ θέμα του διαγωνίσματος

Γενικές παρατηρήσεις

Για τη βαθμολόγηση του Α΄ θέματος, σύμφωνα με τις οδηγίες, έμφαση δίνεται στην «πειστική μεταφορά των απόψεων του συγγραφέα», η οποία πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα κύρια σημεία του κειμένου. Επίσης, κρίσιμο μέγεθος είναι η παράφραση του νοήματος, η αναδιατύπωση και συνεκτική απόδοση του νοήματος. Τα γραμματικά και συντακτικά λάθη αποτιμώνται βαθμολογικά με κριτήριο την επίπτωση που έχουν αυτά στη σαφήνεια του περιληπτικού κειμένου. Η ικανότητα του μαθητή ή της μαθήτριας να αναδιατυπώνει το νόημα του κειμένου αναφοράς, χρησιμοποιώντας συνώνυμες, υπερώνυμες κ.λπ. λέξεις ή φράσεις, αποτελεί, σύμφωνα με τις οδηγίες, στοιχείο οργανωτικής όψης του περιληπτικού κειμένου, δεν αποτιμάται ως προς το κριτήριο «γλώσσα» του κειμένου.

Στο Α΄ θέμα του συγκεκριμένου διαγωνίσματος οι μαθητές και οι μαθήτριες δεν είχαν δυσκολία να εντοπίσουν τα κύρια σημεία. Η δυσκολία τους ήταν στην κατανόηση και αναδιατύπωση των τύπων της «ηλιθιότητας».

Στις περισσότερες απαντήσεις των μαθητών/τριών με άξονα τους πέντε τύπους δόθηκε έμφαση στην αναδιατύπωση των πέντε τύπων και στην καλύτερη απόδοση του νοήματος σύμφωνα με τον συγγραφέα. Εδώ μερικοί/ές κατέφυγαν σε δικές τους ερμηνευτικές προβολές -σε αυτό το σημείο οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές/τριες πρέπει να είναι ενήμεροι ότι σκοπός αυτής της δραστηριότητας είναι η κατανόηση του κειμένου σε πληροφοριακό επίπεδο. Λιγότεροι/ες αξιοποίησαν τα χαρακτηριστικά της «διαίρεσης» ως τρόπου ανάπτυξης, ώστε να διακρίνουν τη διαιρετική βάση και με αυτή ως κριτήριο να αποδώσουν το νόημα του κειμένου αναφοράς (βλ. κείμενο μαθητή Δ1).

1. Δοκίμια γραπτής εξέτασης μαθητών/τριών με αναλυτική βαθμολογία

Κείμενο μαθητή/-τριας (B2)

---

¹ Τα κείμενα των μαθητών και μαθητριών είναι ελαφρώς διασκευασμένα, για τις ανάγκες της προσομοιωτικής διαδικασίας

Το κείμενο αναφέρεται στον όρο «ηλίθιος» και στις διάφορες εκδοχές του. Αρχικά, υπάρχει αυτός που είναι μόνιμα κοιμισμένος και νομίζει πως δεν χρειάζεται τίποτα. Επίσης, υπάρχει εκείνος ο κακομαθημένος που τα θέλει όλα δικά του. Ακόμη, υπάρχει τύπος ηλιθιού στον οποίο επικρατούν αναποφάσιστοι αλλά και τεμπέληδες άνθρωποι. Δεν κοιτάνε τον εαυτό τους αλλά όλο τον άλλο κοινωνικό περίγυρο. Από την άλλη πλευρά υπάρχουν αυτοί οι αποφασισμένοι, με στόχο αλλά δεν το νιώθουν όσο θα έπρεπε με αποτέλεσμα να καταλήγουν να δημιουργούν αυτά που δε θέλουν. Τέλος, υπάρχει αυτός με πείσμα αλλά ξεγκελιέται διότι δεν γνωρίζει την πραγματικότητα.

Βαθμολόγηση

Ως προς το περιεχόμενο δεν έχει μεταφέρει πειστικά τις περισσότερες κύριες έννοιες (04). Ως προς την οργάνωση υστερεί σε κάποια σημεία στην παράφραση και πύκνωση του περιεχομένου. Σχετικά καλή συνοχή (03). Ως προς τη γλώσσα το επίπεδο είναι καλό (02). **Βαθμολογία: 09**

Κείμενο μαθητή/-τριας (B12)

Ο συγγραφέας του παρόντος αποσπάσματος δίνει στη λέξη «ηλίθιος» πέντε σημασίες. Αρχικά, τοποθετεί στην πρώτη κατηγορία τον άνθρωπο που δε ξεχωρίζει καμία επιθυμία του και παραμένει ράθυμος. Έπειτα κάνει λόγο για αυτόν που επιθυμεί επιπόλαια ακόμη και αντίθετα πράγματα. Αναφέρει, μάλιστα, και τον τύπο που έχει άγνοια της επιθυμίας του αλλά δεν επιδιώκει την αναζήτησή της, αφού προσδιορίζεται από τις επιθυμίες του περιγυρού του. Αυτός που γνωρίζει τι θέλει αλλά δειλιάζει στην απόκτησή του ανήκει στον τέταρτο τύπο «ηλιθίου», ενώ τελευταίος θεωρείται ο άνθρωπος που είναι θαρραλέος αλλά μπερδεύει το ωφέλιμο με το βλαβερό.

Βαθμολόγηση

Ως προς το περιεχόμενο, παρουσιάζονται όλες οι κύριες έννοιες εκτός από αυτήν του σημείου (ε) του κειμένου αναφοράς. Περιλαμβάνονται σημαντικές συμπληρωματικές πληροφορίες, μεταφέρεται πειστικά η άποψη του συγγραφέα, αλλά παραβιάζεται το όριο των λέξεων (06). Ως προς την οργάνωση χρησιμοποιούνται κατάλληλα τεχνικές πύκνωσης και παράφρασης. Παρουσιάζονται οι πληροφορίες λογικά με συνοχή και συνεκτικότητα εκτός από το σημείο που συνδέει το (β) και (γ) στοιχεία του κειμένου αναφοράς (04). Ως προς τη γλώσσα διαπιστώνεται κατάλληλη χρήση γλωσσικών συμβάσεων και έλλειψη λαθών (03). **Βαθμολογία: 13**

2.Δοκίμια γραπτής εξέτασης μαθητών/τριών χωρίς αναλυτική βαθμολογία

A74

Ο Fernando Savater, στο απόσπασμα, αποδίδει τον όρο «ηλίθιος». Πιο συγκεκριμένα, διακρίνει πέντε είδη «ηλιθιότητας». Πρωτον, είναι η σκνηρότητα, αυτός που βαριέται με όλα. Δεύτερος είναι αυτός που συμπεριφέρεται σαν παιδί, κάνοντας αψυχολόγητες ενέργειες. Ύστερα, είναι ο τύπος «ηλιθίου» που δεν κρίνει τίποτα και μόνο μιμείται. Τέταρτον, είναι ο αναβλητικός, αυτός που δεν θα αδράξει ποτέ την ευκαιρία που του δίνεται. Ενώ, τελευταίος τύπος είναι ο μπερδεμένος, αυτός που δεν ξεχωρίζει το ωφέλιμο από το βλαβερό.

Π7

Στο απόσπασμα του κειμένου ο συντάκτης αναφέρεται στα είδη των πνευματικά ανάπηρων ανθρώπων. Έτσι δίνει στο όρο ηλίθιος πολλές ερμηνείες. Κάνει λοιπόν λόγο για τον αδιάφορο άνθρωπο που είναι διαρκώς αδρανής, καθώς και για τον άπλιστο που χωρίς διάκριση απλώς επιθυμεί, Στην ίδια κατηγορία εντάσσει τόσο αυτούς που επειδή αδρανούν και δεν αναζητούν τι είναι αυτό που πραγματικά θέλουν τους χειραγωγούν όσο και στους συνειδητοποιημένους μεν, φοβισμένους και αναβλητικούς δε. Τελευταία κατηγορία ηλιθίων αποτελούν όσοι δεν έχουν αυτογνωσία και ζουν σε μια πλάνη που δεν τους βγαίνει πάντα σε καλό.

Δ1

Ο συγγραφέας στο κείμενο 1 αναφέρεται σε πέντε τύπους ηλιθίων. Το κοινό χαρακτηριστικό και των πέντε τύπων είναι η έλλειψη κριτικής ικανότητας καθώς και προσωπικότητας. Κανείς από αυτούς δεν είναι ικανός να κρίνει και να αποφασίσει τι είναι ωφέλιμο γι' αυτούς και τι όχι. Έτσι λοιπόν καταλήγουν χωρίς προσωπικότητα και τελικά επιλέγουν ή κάτι που δεν επιθυμούν ή κάτι που τελικά δεν είναι προς όφελός τους.

Δ4

Θέμα του κειμένου είναι οι διάφορες σημασίες του όρου «ηλίθιος». Αρχικά, ο συγγραφέας αναφέρεται σε αυτόν που δεν θέλει τίποτα, που βρίσκεται συνεχώς σε μια κατάσταση χαλαρότητας. Στην συνέχεια, παρουσιάζει τον τύπο «ηλιθίου» ο οποίος σε

αντίθεση με τον προηγούμενο τα θέλει όλα, ταυτόχρονα. Ο συγγραφέας σκιαγραφεί επίσης, αυτόν που δεν ξέρει τι θέλει. Αυτός δεν έχει δική του βούληση αλλά ακολουθεί το πλήθος. Ακόμη, υπάρχει ο τύπος ο οποίος ξέρει τι θέλει και γιατί όμως δεν το διεκδικεί μέχρι να το αποκτήσει αλλά κινείται με δισταγμό. Τέλος, περιγράφεται αυτός που θέλει και διεκδικεί, αλλά παρά την δύναμη και την σιγουριά στα θέλω του καταλήγει να χάνεται ανάμεσα στο καλό και στο κακό.

Π15

Ο συγγραφέας στο απόσπασμα αυτό αναφέρεται στους διάφορους τύπους ηλιθίων. Αρχικά χαρακτηρίζει ηλίθιο εκείνον που θεωρεί πως δεν θέλει τίποτα και κρατάει μια ουδέτερη στάση απέναντι σε όλα. Επιπλέον, εκείνον που θέλει τα πάντα, ακόμη και πράγματα άκρως αντίθετα μεταξύ τους. Επίσης, εκείνον που δεν γνωρίζει τι πραγματικά θέλει, αλλά ταυτόχρονα δεν μπαίνει στην διαδικασία να το αναζητήσει, καθώς προσαρμόζεται με την άποψη του πλήθους. Τέλος, υποστηρίζει πως υπάρχουν ηλίθιοι, οι οποίοι γνωρίζουν τι επιθυμούν και είτε δεν το θέλουν αρκετά με αποτέλεσμα να μην το πετυχαίνουν, είτε το θέλουν τόσο πολύ που τελικά μπορεί να οδηγηθούν και σε κάτι καταστροφικό, αφού παθιάζονται με αυτή την ιδέα.

Π12

Σύμφωνα με το απόσπασμα του κειμένου 1 ο συγγραφέας διακρίνει τους διάφορους τύπους ηλιθιότητας σε υποκατηγορίες. Ειδικότερα, χαρακτηρίζει ως ηλίθιο αυτόν που βρίσκεται σε πλήρη αδράνεια, καθώς και εκείνον που είναι αναποφάσιστος. Επιπλέον, ως ηλίθιος χαρακτηρίζεται αυτός που δεν χρησιμοποιεί την κριτική του ικανότητα, αλλά ενεργεί μηχανικά με βάση την πλειοψηφική γνώμη, καθώς και αυτός που δεν έχει αυτοπεποίθηση και είναι δειλός, ώστε να εφαρμόσει αυτό που θέλει. Τέλος, ως ηλίθιος χαρακτηρίζεται αυτός που πλανιέται εύκολα, χωρίς να ξεχωρίζει το καλό και το κακό για εκείνον.

B. Για το Γ' θέμα του διαγωνίσματος (ερμηνευτικό σχόλιο)

Γενικές παρατηρήσεις

Για τη βαθμολόγηση του Γ' θέματος οι βαθμολογητές θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι αξιολογείται: η σαφήνεια της διατύπωσης του ερωτήματος/θέματος που επιλέγει να αναπτύξει ο μαθητής/τρια (το οποίο βεβαίως σχετίζεται με τον βαθμό κατανόησης των

ιδεών και του συναισθηματικού κλίματος του κειμένου) και η αναγνωστική ανταπόκρισή του/της στο ερώτημα/θέμα αυτό με την επαρκή τεκμηρίωση/υποστήριξη της απάντησης με αναφορές-παραπομπές στο κείμενο. Οι αναφορές στο κείμενο ή σε συγκεκριμένους κειμενικούς δείκτες αξιολογούνται στον βαθμό που υποστηρίζουν επιτυχώς την ερμηνευτική προσέγγιση. Σχετικά με την οργάνωση και τη γλωσσική έκφραση του ερμηνευτικού σχολίου αξιολογείται: η αλληλουχία και η συνοχή του «σχολίου» ως παραγόμενου κειμένου, η χρήση του κατάλληλου λεξιλογίου και η επίπτωση τυχόν γραμματικοσυντακτικών λαθών στην κατανόηση του παραγόμενου αυτού κειμένου. Επιδιώκεται το ερμηνευτικό σχόλιο να αξιολογείται συνολικά ως προς τα παραπάνω κριτήρια.

Πιο συγκεκριμένα

Για τη βαθμολόγηση του Γ΄ θέματος του συγκεκριμένου διαγωνίσματος οι μαθητές και οι μαθήτριες θα πρέπει να διατυπώσουν ένα ερώτημα ή θέμα που προκύπτει από το βασικό μοτίβο του ποιήματος, το οποίο είναι το «μαχαίρι» και η σχέση του με το «τραύμα» που δημιουργεί στον άνθρωπο. Θα πρέπει να αναφερθούν σε συγκεκριμένα σημεία του ποιήματος που θα στηρίζουν το ερώτημα/θέμα το οποίο προβάλλουν. Σημειώνεται ότι σε κάθε περίπτωση η απάντησή τους θα πρέπει να έχει συνοχή και αλληλουχία, ώστε να αποτελεί ένα ενιαίο κείμενο χωρίς χάσματα. Επίσης θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο αριθμός των λέξεων του σχολίου –να μην υπάρχουν δηλαδή σημαντικές αποκλίσεις από το όριο των 100-150 λέξεων που έχει τεθεί.

1.Δοκίμια γραπτής εξέτασης μαθητών/τριών με αναλυτική βαθμολογία

Κείμενο μαθητή/-τριας (B2)

Το κείμενο αναφέρεται στις δυσμενείς καταστάσεις και στα προβλήματα που επικρατούν στην ζωή του ατόμου. Ειδικότερα, προσπαθεί ο κάθενας να ανταπεξέλθει στις συνθήκες αυτές, χωρίς να κοιτάει τα προβλήματα των άλλων αλλά αντικρίζοντας μόνο τα δικά τους. Επίσης, χρησιμοποιεί τον όρο μαχαίρι. Τον χρησιμοποιεί γιατί θέλει τονίσει πως τα προβλήματα αυτά που έχουν είναι επώδυνα. Επιπλέον προσπαθεί να θίξει την αδιαφορία των ανθρώπων. Όλοι είναι αγκαλιά με την πληγή τους που προκάλεσε το μαχαίρι. Δηλαδή με τα σοβαρά, οδυνηρά προβλήματα.

Βαθμολόγηση

Ως προς την κατανόηση κινείται σε ένα οριακά καλό επίπεδο, έχει κατανοήσει το θέμα, τον βασικό συμβολισμό (μαχαίρι – τραύμα) και το συναισθηματικό κλίμα καθώς επίσης και επί μέρους πτυχές του κειμένου. Η τεκμηρίωση του ερμηνευτικού σχολίου είναι επαρκής ενώ η συνοχή του κειμένου παρουσιάζει ελλείψεις. Δεν τηρεί το όριο των λέξεων. **Βαθμολογία: 08**

Κείμενο μαθητή/-τριας (B12)

«Το μαχαίρι» του Τάσου Πορφύρη είναι ένα ποίημα που ανήκει στη μοντέρνα ποίηση και πραγματεύεται το ζήτημα του πόνου, ο οποίος προέρχεται από μια πληγή. Με μία αναλογία, στην οποία παρομοιάζεται το μαχαίρι με την πληγή, ο ποιητής ξεκινάει με την ύπαρξη του μαχαιριού ανάμεσα στα πλευρά του («Τούτο... ανάμεσα»). Στη συνέχεια, μέσω επαναλήψεων («απ' τον πόνο» «δεν μπορώ να») και μιας αντίθεσης («να βγάλω, να σπρώξω») γίνεται εμφανής ο μεγάλος πόνος του πληγωμένου, ο οποίος καμπουριάζει και παραμιλάει για να μπορέσει να τον αντέξει. Μάλιστα, βρίσκεται σε μία ενδιάμεση κατάσταση, κατά την οποία ούτε μπορεί να αφαιρέσει τον πόνο για να επουλωθεί η πληγή ούτε ωστόσο να τον κάνει χειρότερο («Δεν μπορώ να βγάλω... βαθύτερα»). Τέλος, ο πληγωμένος μαθαίνει να ζει μ' αυτό, συνηθίζοντάς το, και βολεύεται, όπως και πολλοί άλλοι. Το ποιητικό υποκείμενο, ενώ αρχικά ενοχλείται από την ύπαρξη του «μαχαιριού», βρίσκεται σε αδιέξοδο και εν τέλει κρατάει παθητική στάση και το δέχεται στη ζωή του. Η προσωπική μου άποψη είναι ότι, μολονότι είναι δύσκολο και επίπονο να βγει από αυτό το αδιέξοδο οφείλει να το προσπαθήσει περαιτέρω, καθώς έτσι οδηγείται στη μιζέρια, κάνοντας τον πόνο πλέον θέλητρο.

Βαθμολόγηση

Ως προς τον βαθμό κατανόησης του κειμένου παρατηρείται ένα καλό επίπεδο ερμηνείας σχετικά με το συναισθηματικό κλίμα και τον βασικό συμβολισμό. Αναφέρεται στις βασικές ιδέες του κειμένου και τεκμηριώνει την απάντησή του σε αρκετές παραπομπές αλλά δεν είναι σε όλα τα σημεία σαφής η διασύνδεση των κειμενικών δεικτών με το νόημα που τους αποδίδει ο ίδιος/η ίδια. **Βαθμολογία: 12**

2.Δοκίμια γραπτής εξέτασης μαθητών/τριών χωρίς αναλυτική βαθμολογία

A74

Η λογοτεχνία είναι ανθρώπινες καταστάσεις. Μια τέτοια ανθρώπινη κατάσταση περιγράφεται και στο ποίημα του Τ. Πορφύρη «το μαχαίρι». Κατά τη γνώμη μου, το θέμα του ποιήματος είναι πώς αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι τις δυστυχίες που τους προκύπτουν στη ζωή, και κατ' επέκταση τις δυστυχίες των συνανθρώπων τους. Πιο συγκεκριμένα, ο ίδιος ο τίτλος «μαχαίρι» είναι οι δυστυχίες που συναντώνται στη ζωή. Το «μαχαίρι» του ποιητικού υποκειμένου είναι «γερά μπηγμένο», που σημαίνει ότι έχει αρκετά προβλήματα. Ο πόνος είναι δυσβάσταχτος, γι' αυτό και επαναλαμβάνεται η λέξη «πόνος», καθώς και οι επιπτώσεις είναι αφόρητες «δεν μπορώ» (επαναλαμβάνεται), «καμπουριάζω», παραμιλώ».

Το ποιητικό υποκείμενο, όμως, τίθεται ανίκανο να αντιμετωπίσει «το μαχαίρι». Τελικά, μάλιστα, συνηθίζει τον πόνο, αλλά κανείς δεν φαίνεται να το προσέχει ή να τον ενδιαφέρει. Ο καθένας κάθεται με τα προβλήματά του. Θεωρώ, λοιπόν, πως αυτή η συμπεριφορά της υποχώρησης ή ακόμα και της αποφυγής των προβλημάτων είναι λανθασμένη. Ακόμα και όταν κάποιος δεν «πονάει» από τις δυστυχίες, το πρόβλημα συνεχίζει να υπάρχει. Η αντιμετώπιση του προβλήματος θα είναι δύσκολη και ίσως πολύ επικίνδυνη, αλλά στο τέλος θα υπάρξει η ελευθερία. Επιπλέον, αν οι άνθρωποι μεταξύ τους προσπαθούσαν να βοηθήσουν τον άλλον και όχι να ασχολούνται μόνο με τα δικά τους προβλήματα, τότε αυτή η ελευθερία και η ευτυχία θα εξαπλωνόταν και σε συλλογικό επίπεδο. (212 λέξεις)

Π7

Το ποίημα του Τάσου Προφύτη πραγματεύεται, τον συμβιβασμό του ανθρώπου με τα δυσβάσταχτα προβλήματα του και την αδιαφορία των συνανθρώπων του. Το ποιητικό υποκείμενο αντιμετωπίζει προβλήματα που βρίσκονται βαθιά μέσα του «γερά μπηγμένα στα πλευρά μου ανάμεσα». Όμως υποτάσσεται σ' αυτά «καμπουριάζω», λέει ψέματα γι' αυτά «παραμιλώ». Ούτε όμως μπορεί να ξεφύγει με οποιονδήποτε τρόπο (καλό ή κακό) «Δεν μπορώ ...βαθύτερα». Έτσι αντί να τα λύσει υποτάσσεται «Βολεύτηκα» και υποκρίνεται πως δεν υπάρχουν «προσέχω». Και πάλι όμως κανείς δεν του δίνει σημασία καθώς και οι άλλοι περνούν τα ίδια. Η στάση λοιπόν του υποκειμένου είναι παθητική και παρουσιάζει μια υποταγή –δουλικότητα. Οι άνθρωποι ως κοινωνικά όντα θα πρέπει να επικοινωνούν τα προβλήματά τους με τους συνανθρώπους τους ώστε ακόμα και αν δεν μπορούν μόνοι τους με τη βοήθεια του συνανθρώπου να λύσει τα προβλήματα του. Η υποταγή και η υποκρισία. Ότι όλα είναι όπως πρέπει, μπορεί να δείχνουν κατι θετικό

στην κοινωνία όμως το πρόβλημα παραμένει και δημιουργεί μεγαλύτερα μέσα στον άνθρωπο όταν το άτομο είναι απέναντι από τον εαυτό του. (171 λέξεις)

Δ1

Το θέμα του κειμένου είναι η έλλειψη αλληλεγγύης μεταξύ των ανθρώπων. Κανείς δεν μοιράζεται τον πόνο του με τους άλλους. Έτσι δεν δέχεται βοήθεια από τους συνανθρώπους του αλλά και ούτε προσφέρει και βοήθεια σ' αυτούς που την έχουν ανάγκη. Αυτό δείχνει και την τραγική κατάσταση που επικρατεί στις μέρες μας όπου οι σχέσεις πλέον είναι εντελώς απρόσωπες και έτσι ακόμα και τα συναισθήματα είναι εντελώς επιφανειακά.

Το ποιητικό υποκείμενο αντιμετωπίζει με αδιαφορία την κατάσταση που επικρατεί, ίσως επειδή έχει κουραστεί να ενδιαφέρεται ο ίδιος χωρίς να δέχεται το αμοιβαίο ενδιαφέρον, αλλά αντίθετα να δέχεται την πλήρη αδιαφορία. Θεωρώ πως εφόσον δεν υπάρχει ανταπόκριση το ποιητικό υποκείμενο αντιμετωπίζει την κατάσταση ορθά διότι άδικα θα προσπαθούσε να φερθεί διαφορετικά δηλ. με αλληλεγγύη. Αν και είναι εγωιστική αυτή η συμπεριφορά, είναι συμβιβασμός προς όλη την κατάσταση που επικρατεί. (136 λέξεις)

Δ4

Το ποίημα πραγματεύεται τα προβλήματα που έχει ο άνθρωπος και πως αυτός τα αντιμετωπίζει. Κατά την άποψή μου το ποιητικό υποκείμενο έχει επαναπαυθεί και έχει μάθει να ζει με «το μαχαίρι» στο σώμα του χωρίς να προσπαθεί να αλλάξει αυτή την κατάσταση. Ζει με το σκεπτικό ότι πρέπει να βολεύεται και να κινείται όπως θα ήταν καλύτερο για να μην τον ενοχλεί η πληγή («βολεύτηκα... προσέχω»). Αντιμετωπίζει τα πράγματα απαισιόδοξα και αφήνει τον πόνο να τον καταβάλει («Καμπουριάζω... ένα ρούχο πάνω μου»). Επίσης, κανένας δεν προσπαθεί να αλλάξει την ρουτίνα αυτή και να «βγάλει το μαχαίρι» για να συνεχίσει την καθημερινότητά του («Ο καθένας αγκαλιά με την πληγή του»). Προσωπικά πιστεύω ότι ο καθένας θα πρέπει να αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο σκέφτεται. Ακόμη και αν συμβιβαστεί κανείς με το πρόβλημά του, αυτό δεν πρέπει να τον υποτάσσει σε μια καθημερινότητα με μόνο αίσθημα τον πόνο και την απογοήτευση. Κάθε άνθρωπος καλό θα ήταν να προσπαθεί να αντισταθεί στα «μαχαίρια που είναι μπηγμένα στο σώμα του» και να τα ξεπερνάει. (171 λέξεις)

Π12

Σύμφωνα με το ποίημα 3 το θέμα που θίγεται από τον ποιητή είναι ο εξαθλιωμένος ψυχικός και σωματικός κόσμος, ενός ανθρώπου πληγωμένου από εξωτερικούς παράγοντες, καθώς και η αδιαφορία των συνανθρώπων του προς αυτόν («πώς κάθομαι... ενδιαφέρεται»). Ο ποιητής αντιμετωπίζει τον ήρωα ως έναν άνθρωπο ψυχικά, αλλά και σωματικά τραυματισμένο, ο οποίος είναι πλήρως αποξενωμένος από το κοινωνικό σύνολο. Παρόλες αυτές τις διεξοδικές περιγραφές, θεωρώ ότι ο τρόπος με τον οποίο ο ποιητής αντιμετωπίζει τον ήρωα είναι σωστός, καθώς με αυτόν τον τρόπο καταφέρνει να ευαισθητοποιήσει το αναγνωστικό κοινό, και να περάσει άμεσα το μήνυμά του. Η άποψη που είναι ότι τα γεγονότα, όπως στην προκειμένη περίπτωση, όπου ο ήρωας είναι πνευματικά εξαθλιωμένος και η κατάστασή του αυτή περνάει απαρατήρητη από τους συνανθρώπους του, πρέπει να περιγράφονται και να αντιμετωπίζονται, όπως στην προκειμένη περίπτωση διεξοδικά, όσο τραγικό και ευαίσθητο περιεχόμενο έχουν. Γιατί, η αλήθεια είναι αυτή που μπορεί να συγκινήσει και να αποτρέψει σύμβαντα, όπως αυτό, καθώς ο άνθρωπος απελευθερώνεται από το «εγώ» του και επικεντρώνεται στο «εμείς». (168 λέξεις)

Π15

Στο ποίημα αυτό χρησιμοποιείται ένας συμβολισμός, το μαχαίρι. Αυτό το μαχαίρι έχει καρφωθεί και προκαλεί πόνο, ενώ ταυτόχρονα δεν μπορεί να φύγει από εκεί που είναι μπηγμένο. Το θέμα, λοιπόν, του ποιήματος είναι τα κοινωνικά προβλήματα, τα οποία καλείται να αντιμετωπίσει ο σύγχρονος άνθρωπος. Προβλήματα, όπως η αμάθεια, η ανεργία, η φτώχεια, τα οποία μας κατακλίζουν καθημερινά και ταυτόχρονα μας φαίνεται ακατόρθωτο να τα αντιμετωπίσουμε, γιατί οι ρίζες του προβλήματος είναι τόσο γερές, όσο γερά είναι μπηγμένο το μαχαίρι.

Το ποιητικό υποκείμενο, κρατάει μια παθητική στάση απέναντι στα όσα συμβαίνουν και έχει πλέον βολευτεί σε αυτή την κατάσταση. Ταυτόχρονα, παρουσιάζει αδυναμία να πράξει, ώστε να αλλάξει όσα του προξενούν πόνο. Παρά όλα αυτά, προσέχει την συμπεριφορά του, αν και γνωρίζει ότι τελικά κανείς δεν ενδιαφέρεται, γιατί όλοι έχουν τις δικές τους πληγές. Αυτός, όμως, είναι ο λόγος που τα προβλήματα αυτά οξύνονται στις μέρες μας. Η αδιαφορία και η συνεχής αποδοχή των όσων συμβαίνουν μας οδηγεί στην στασιμότητα και δυσχαιρένει την ζωή μας. Συνεπώς, δεν θα πρέπει να βολευόμαστε στα όσα μας επιβαλλονται, αλλά να προσπαθούμε για το καλύτερο. (178 λέξεις)

Για το Δ΄ θέμα του διαγωνίσματος (παραγωγή λόγου)

Γενικές παρατηρήσεις

Για τη βαθμολόγηση του Δ΄ θέματος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι ως προς το περιεχόμενο δεν υπάρχουν αυστηρά προδιαγεγραμμένες, προτιμώμενες απαντήσεις. Ο περιορισμός των λέξεων δεν επιτρέπει στον μαθητή ή τη μαθήτριά την αναπαραγωγή όλων όσα γνωρίζει. Οι μαθητές και μαθήτριες οφείλουν να αξιολογήσουν τι από αυτά που γνωρίζουν αποτελεί κατάλληλο σχετικό περιεχόμενο για το συγκεκριμένο θέμα.

Βασικό κριτήριο για την επάρκεια του περιεχομένου είναι η ποσότητα των δεδομένων που αξιοποιεί ο μαθητής και η μαθήτριά. Αναφέρει, δηλαδή, ικανό αριθμό στοιχείων ώστε να γίνεται πειστικός/ή σε όσα ισχυρίζεται; Δεν απαιτούμε οι μαθητές και οι μαθήτριες να αναπαράγουν στερεότυπα σχεδιαγράμματα, αλλά κατά την κρίση τους να επικαλούνται τόσες πληροφορίες όσες χρειάζονται, για να στηρίξουν τη θέση που υποστηρίζουν.

Άλλο βασικό κριτήριο για την αποτίμηση του περιεχομένου είναι η ποιότητα του περιεχομένου. Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναπαράγουν μηχανιστικά απόψεις και νοήματα που έχουν «αποστηθίσει» ή όποιες ιδέες και απόψεις που έχουν αξιοποιήσει στα κείμενά τους είναι προϊόντα της δικής τους κρίσης, προκειμένου να πετύχουν τον επικοινωνιακό τους στόχο; Στο σημείο αυτό να τονισθεί ότι το κριτήριο της επίτευξης του επικοινωνιακού στόχου συνδέεται άμεσα με την ποιοτική και ποσοτική όψη του περιεχομένου και δεν αποτελεί μια προσχηματική επίκληση των τυπικών χαρακτηριστικών του είδους κειμένου που ζητείται.

Στα κριτήρια που αφορούν στην οργάνωση υπολογίζονται: η συνάφεια του περιεχομένου με τα δεδομένα και τα ζητούμενα του θέματος που καλούνται οι μαθητές και οι μαθήτριες να αναπτύξουν, καθώς και η αξιοποίηση του κειμένου αναφοράς. Τα θέματα παραγωγής λόγου, σύμφωνα με όσα ορίζει ο νέος τρόπος αξιολόγησης, έχουν στενότερη σχέση με το κείμενο αναφοράς. Η δημιουργική αξιοποίηση και ο μετασχηματισμός σημείων του κειμένου αναφοράς αποτελούν κριτήριο για την καλή οργάνωση του θέματος, σύμφωνα με τις οδηγίες.

Στα κριτήρια που αφορούν στην οργάνωση προστίθενται η συνοχή και η νοηματική αλληλουχία του κειμένου.

Τέλος, η χρήση των γλωσσικών συμβάσεων σε λεξικογραμματικό επίπεδο αποτελεί βασικό κριτήριο για τη βαθμολόγηση του Δ' θέματος.

Πιο συγκεκριμένα

Για τη βαθμολόγηση του Δ' θέματος του συγκεκριμένου διαγωνίσματος οι μαθητές και οι μαθήτριες, σύμφωνα με το θέμα, πρέπει να επιλέξουν έναν από τους τύπους της ηλιθιότητας, να τον παρουσιάσουν και να επιχειρηματολογήσουν γιατί τον επέλεξαν ως πιο σημαντικό. Στη συνέχεια να σκεφθούν τρόπους για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου συμπτώματος που επέλεξαν.

1. Δοκίμια γραπτής εξέτασης μαθητών/τριών με αναλυτική βαθμολογία

Κείμενο μαθητή/-τριας (B12)

Διορθώνεται η «ηλιθιότητα»;

Κάποιοι ισχυρίζονται πως διορθώνεται, ενώ άλλοι θεωρούν πως δεν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Το ζήτημα, ωστόσο, είναι ότι η λέξη «ηλίθιος» δεν ανταποκρίνεται μόνο σε έναν τύπο ανθρώπου αλλά, σύμφωνα με τον Fernando Savater, υπάρχουν πέντε κατηγορίες. Εδώ θα αναφερθούμε σ' αυτήν που εγώ και οι συμμαθητές/τριές μου αξιολογούμε ως πιο σημαντική.

Ξέρεις τι θέλεις αλλά φοβάσαι; Η δειλία σου σε οδηγεί να κάνεις πράξη αυτό που δε θέλεις και να αναβάλλεις την πραγματική σου επιθυμία; Τότε ανήκεις στην τέταρτη κατηγορία «ηλίθιου»! Θεωρήσαμε αυτή την κατηγορία πιο σημαντική, δεδομένου ότι είναι πιο δημοφιλής από τις υπόλοιπες. Ομολογουμένως, γύρω μας υπάρχουν καθημερινά αρκετοί άνθρωποι με ανασφάλειες, έλλειψη αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης, ενοχές και έλλειψη θάρρους.

Υπάρχουν, βέβαια, διαφωνίες για το αν αυτός που γνωρίζει την επιθυμία του βρίσκεται σε καλύτερη ή σε χειρότερη «μοίρα» από αυτόν που δε γνωρίζει τι θέλει και είτε συμβιβάζεται είτε επαναστατεί χωρίς ουσιαστικούς λόγους. Παρ' όλα αυτά, εκτός από την απουσία της αυτοπεποίθησης και της αυτοεκτίμησης συνδέεται με αυτό τον τύπο «ηλίθιου» και η αναβλητικότητα στις αληθινές επιθυμίες εξαιτίας της πλάνης της αδυναμίας. Αναβάλλεται όμως η ευτυχία;

Αναφορικά με την αυτοπεποίθηση-αυτοεκτίμηση, είναι γεγονός ότι η τελευταία μπορεί να αποκτηθεί από το οικογενειακό, φιλικό και σχολικό περιβάλλον μέσα από τη συμβολή των γονέων, των φίλων και των δασκάλων-καθηγητών, αντίστοιχα. Με άλλα

λόγια, η αποδοχή του ατόμου από τους «σημαντικούς άλλους» αποτελεί κομβικό στοιχείο για την υγιή διαμόρφωση προσωπικότητας. Ωστόσο, σε περίπτωση που οι γονείς, οι φίλοι και οι καθηγητές αδιαφορούν, το άτομο οφείλει να ξεκινήσει να παίρνει πρωτοβουλίες, ώστε να νιώθει αποδεκτό μέσα από τη συμβολή του ίδιου στο κοινωνικό σύνολο, για παράδειγμα με μία δραστηριότητα στην οποία έχει κλίση.

Από την άλλη, όσον αφορά την αναβλητικότητα, το άτομο το οποίο πάσχει από αυτήν και μεταθέτει ακόμα και πράγματα που τον ευχαριστούν για κάποια άλλη «κατάλληλη» στιγμή, έχει τη δυνατότητα να δράσει πάλι μόνος. Σε πρώτο επίπεδο, μπορεί να συμβουλευτεί ειδικά βιβλία αυτοβοήθειας τα οποία εστιάζουν στο ζήτημα της αναβλητικότητας. Σε δεύτερο επίπεδο, όμως, οφείλει, άμα θέλει πράγματι να βελτιώσει την παρούσα κατάστασή του, να επιδιώξει να κάνει πράξη τα γεγραμμένα. Έτσι θα εξασκηθεί ο εγκέφαλος στην πίεση και το άτομο δε θα αναβάλει πλέον αυτό που θέλει κάνοντας αυτό που δε θέλει.

Σε τελική ανάλυση, η «ηλιθιότητα» είναι ένα σύμπτωμα, το οποίο ενδέχεται να έχουν άνθρωποι ανεξαρτήτως καταγωγής, κοινωνικής θέσης και χρώματος. Παρ' όλα αυτά, η αδράνεια και η παθητική στάση που χαρακτηρίζουν την κατηγορία του δειλού ατόμου είναι σημαντικό να περιοριστούν, ώστε τα άτομα να «σπάσουν τα δεσμά» της «ηλιθιότητας» με δική τους πρωτοβουλία και να ελευθερωθούν.

Βαθμολόγηση

Ως προς το περιεχόμενο επιτυγχάνεται ο επικοινωνιακός στόχος με πρωτότυπο τρόπο και ανταποκρίνεται στο επικοινωνιακό πλαίσιο καλύπτοντας όλες τις προδιαγραφές σε πολύ καλό επίπεδο (11). Ως προς την οργάνωση παρουσιάζει τις ιδέες του και αναπτύσσει τα επιχειρήματά του λογικά, με συνοχή, συνεκτικότητα και συνεπή χρήση του κατάλληλου ύφους, εκτός από ορισμένα σημεία. Π.χ. ως προς το πρώτο ζητούμενο η επιχειρηματολογία του, ενώ είναι αρκετά καλή, υπολείπεται ως προς τη συνοχή της (βλ. την τρίτη παράγραφο) (07). Ως προς τη γλώσσα υπάρχει κατάλληλο εύρος και ακρίβεια των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων που ανταποκρίνονται στο θέμα, καλή ορθογραφία και στίξη και αρκετή ακρίβεια των σημασιολογικών στοιχείων χωρίς πολλές επαναλήψεις (06). **Βαθμολογία: 24**

Κείμενο μαθητή/-τριας (Δ1)

Μήπως είμαστε και εμείς ηλίθιοι;

Με αφορμή το απόσπασμα από το βιβλίο του Fernando Savater με θέμα τα συμπτώματα των ηλιθίων, προβληματίστηκα και θέλησα να αναδείξω ένα από τα συμπτώματα των ηλιθίων που θεωρώ έχει η πλειονότητα των εφήβων. Πώς μπορούμε ωστόσο να αποφύγουμε αυτόν τον χαρακτηρισμό;

Ως έφηβοι, θεωρώ πως είμαστε κυκλοθυμικοί χωρίς να έχουμε μια σταθερή γνώμη τις περισσότερες φορές. Όταν καλούμαστε να επιλέξουμε την σχολή που θα μας συνοδεύσει για όλη μας την ζωή, οι περισσότεροι από εμάς δεν ξέρουμε τι να επιλέξουμε και πολλές φορές δεν μπαίνουμε καν στον κόπο να αναζητήσουμε και τελικά να κατασταλλάξουμε. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που οι μαθητές επέλεξαν μια σχολή όχι γιατί το επιθυμούσαν οι ίδιοι αλλά γιατί η πλειοψηφία έτηνε προς τα εκεί. Η αντίθετα επέλεξαν μια σχολή που δεν ήθελαν από αντίδραση είτε προς τους γονείς, είτε προς κάποιον άλλον παράγοντα. Τα παραπάνω χαρακτηριστικά έλλειψη κριτικής ικανότητας και προσωπικότητας είναι συμπτώματα της ηλιθιότητας.

Ωστόσο υπάρχουν άμεσες λύσεις που μπορούν να μας απαλλάξουν από τον χαρακτηρισμό αυτό. Μια από αυτές είναι η ανάπτυξη της κριτικής μας ικανότητας μέσω του σχολείου. Το σχολείο θα μας βοηθήσει να διαμορφώσουμε αρχικά την προσωπικότητά μας και στην συνέχεια να είμαστε ικανοί να κρίνουμε τι είναι οφέλιμο για εμάς τι όχι, να σκεφτούμε και τελικά να επιλέξουμε. Αυτό μπορεί να συμβεί ακόμη και μέσω του διαλόγου μέσα στην τάξη όπου μαθητές και καθηγητές ανταλλάσσουν ιδέες και σκέψεις. Επίσης μπορεί να συμβεί και μέσω κάποιων μαθημάτων όπως η έκθεση που καλλιεργεί τον λόγο και την σκέψη καθώς και άλλα μαθήματα όπως κοινωνική και πολιτική αγωγή, Πολιτική παιδεία κ.α.

Ένας άλλος τρόπος αντιμετώπισης της ηλιθιότητας είναι οι συμβουλές από ανθρώπους πετυχημένους δηλαδή από ανθρώπους συνειδητοποιημένους που έθεσαν στόχους στην ζωή τους και τους πέτυχαν. Μέσω αυτής της συζήτησης, θα παραδειγματηστούμε και ίσως αναδειχθούν κάποιες πτυχές που και οι ίδιοι δεν γνωρίζουμε ότι έχουμε. Θα μάθουμε να θέτουμε στόχους και με σκληρή δουλειά να τους πετυχαίνουμε έτσι ώστε να κάνουμε αυτό που οι ίδιοι θέλουμε και όχι αυτό που μας επιβάλλουν οι άλλοι.

Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι όσο εύκολο είναι να χαρακτηριστείς ηλίθιος, εξίσου εύκολο είναι να απαλλαγείς από τον χαρακτηρισμό αυτόν. Μην ξεχνάμε ότι είμαστε σε μια ηλικία ωρίμανσης και διαμόρφωσης προσωπικότητας!

Βαθμολόγηση

Ως προς το περιεχόμενο, επιτυγχάνει τον επικοινωνιακό στόχο και ανταποκρίνεται στο επικοινωνιακό πλαίσιο, αν και δεν απαντά με σαφήνεια στο πρώτο ερώτημα και δεν αναλύεται ο λόγος της επιλογής (δεν υπάρχει αξιολογική κρίση). Ωστόσο η σύνδεση συνάγεται από τις λεπτομέρειες που παραθέτει. Καλύπτει τις προδιαγραφές του κειμενικού είδους κ.λπ. (06) Ως προς την οργάνωση έχει καλή δομή και καλή λογική παρουσίαση των ιδεών και επιχειρημάτων που επιλέγει να αναπτύξει. Γίνεται επαρκής χρήση του γένους-λόγου (07). Ως προς τη γλώσσα έχει κατάλληλο εύρος γραμματικοσυντακτικών φαινομένων αλλά μικρό εύρος σημασιολογικών στοιχείων, επαρκή ορθογραφία, με κάποια λάθη στίξης τα οποία δεν έχουν μεγάλη επίπτωση στην κατανόηση (05). **Βαθμολογία: 18**

2.Δοκίμια γραπτής εξέτασης μαθητών/τριών χωρίς αναλυτική βαθμολογία

Μίμηση ένα είδος ... «ηλιθιότητας»!

«Ο ηλίθιος κουτσαίνει πνευματικά». Το πνεύμα του δεν είναι τόσο ισχυρό, «χωλό και ασθενές». Προετοιμάζοντας λοιπόν το άρθρο διάβασα ένα απόσπασμα από το βιβλίο του Fernando Savater «μιλώντας στον γιο μου για την ηθική και την ελευθερία». Ο συγγραφέας ασχολείται μ' ένα πρωτότυπο θέμα την «ηλιθιότητα», δίνοντας μία διάσταση κοινωνικού φαινομένου αλλά παράλληλα και μια άλλη σημασία από τη συνηθισμένη. Το παρακάτω κείμενο θα επικεντρωθεί στο πιο σημαντικό από τα συμπτώματα «ηλιθιότητας» και στη συνέχεια θα παρουσιαστούν συνοπτικά τρόποι αντιμετώπισης αυτού του προβλήματος.

Ο τύπος του «ηλίθιου» που είναι ο πιο σημαντικός –αν όχι και επικίνδυνος- είναι αυτός που δεν κρίνει και μιμείται άβουλα. Πιο συγκεκριμένα «δεν ξέρει τι θέλει», αλλά και «δεν μπαίνει στον κόπο να ψάξει να το βρει». Κορωνίδα του προβλήματος είναι ότι «μιμείται τα θέλω των γύρω του», απλά επειδή «υπαγορεύεται από την πλειοψηφική γνώμη αυτών που τον περιβάλλουν». Φανερό είναι ότι ο συγγραφέας -στην προκειμένη περίπτωση- αναφέρεται σ' αδύναμους χαρακτήρες, οι οποίοι είτε από λάθος της πολιτείας είτε από δικό τους, δεν διαμόρφωσαν δικές τους απόψεις και κατ' επέκταση κριτική σκέψη. Ωστόσο, θα επικεντρωθεί στη λανθασμένη επιλογή του ίδιου του ατόμου. Επομένως πριν μιμηθεί δεν μπορεί να κρίνει τι είναι ωφέλιμο ή βλαβερό ακόμα και για τον εαυτό του. Απλώς μιμείται στεγνά, άκριτα και άτεχνα . με ένα στοιχείο παράλληλα σκηνηρίας. Εξάλλου, γνωστό είναι ότι η μίμηση δεν αποτελεί μέθοδο εκπαίδευσης αξιών

ή γνώσεων. Μπορεί να αποβεί τελικά σε ορθά πρότυπα, αν το άτομο ακολουθήσει ορθά πρότυπα. Αν και αυτό είναι ριψοκίνδυνο και αβέβαιο.

Πριν προχωρήσω στους τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος, θα ήθελα να τονίσω ότι αυτός ο τύπος «ηλίθιου» είναι και ο πιο επικίνδυνος. Εμβαθύνοντας, αποτελεί πρόβλημα για τα δημοκρατικά πολιτεύματα. Οι δημοκρατίες στηρίζονται στην άποψη του καθενός ξεχωριστά. Είναι δικαίωμα του κάθε πολίτη να έχει αναπτύξει την δική του γνώμη γύρω από επίκαιρα θέματα. Φυσικά, καλό είναι να επηρεάζεται και να επηρεάζει, αλλά όχι να μιμείται. Γι' αυτόν τον λόγο η πρώτη ενέργεια που πρέπει να γίνει, θα ξεκινήσει από την πολιτεία. Η πολιτεία, λοιπόν, θα δώσει βάση στην παιδεία με κύριο στόχο να καλλιεργηθεί η κριτική σκέψη, ώστε ο μαθητής να διαμορφώσει την δική του άποψη χωρίς να χρειαστεί στο μέλλον να μιμηθεί. Αυτό θα επιτευχθεί μόνο μέσω της διαμόρφωσης ιδιαίτερων μαθημάτων, κατά τα οποία, οι μαθητές, αφού τους έχουν δοθεί κείμενα θα πρέπει να τα αξιολογήσουν και κατόπιν να τοποθετηθούν πάνω σ' αυτά. Ύστερα, οι ίδιοι οι νέοι να συνειδητοποιήσουν ότι δεν πρέπει να λειτουργούν ή να ενεργούν μ' αυτόν τον τρόπο. Σταδιακά να μάθουν «τι θέλουν» Ουσιαστικά να βρουν το κίνητρο να ξεκινήσουν. Αυτό επιτυγχάνεται και μέσω της οικογένειας, αν πρώτα οι γονείς ως εκ φύσεως πρότυπα μίμησης ακολουθήσουν την κατεύθυνση της κριτικής σκέψης και της σημασίας της.

Επιλογικά, ο πιο σημαντικός τύπος «ηλίθιου» είναι αυτός που μιμείται τους άλλους χωρίς να κρίνει πρώτα τις ενέργειές τους. Οι νέοι θα πρέπει να μάθουν να μην είναι «κονφορμιστές». Αν μέσω της παιδείας και της οικογένειας αρχίζουν να διαμορφώνουν τις τεκμηριωμένες απόψεις τους, οι οποίες θα βασίζονται στην κριτική σκέψη, τότε το πρόβλημα θα έχει λυθεί. (512 λέξεις)

Π7

Η αδράνεια του σύγχρονου ανθρώπου

Η σύγχρονη κοινωνία χαρακτηρίζεται ως η κοινωνία της γρήγορης εξέλιξης, της ταχύτητας και της ευεβρετικότητας. Παρ' όλα αυτά πολλοί άνθρωποι επιλέγουν να μένουν αδρανείς. Δεν ξέρουν τη θέλουν και δεν κάνουν καμία προσπάθεια να μάθουν. Τις αποφάσεις γι' αυτούς τις παίρνουν οι άλλοι καθώς αυτοί χωρίς συνείδηση απλώς τους αντιγράφουν. Σημαντικό είναι λοιπόν εμείς οι μαθητές, οι αυριανοί πολίτες προτού

προτείνουμε τρόπους διαφυγής από αυτή την κατάσταση να ερευνήσουμε γιατί είναι τόσο βλαβερή.

Έτσι λοιπόν τόσο η αδράνεια όσο και η μαζοποίηση που ακολουθεί, βλάπτει σοβαρά το άτομο και την κοινωνία. Αρχικά, ο αδιάφορος άνθρωπος αδυνατεί να αναπτύξει την κριτική του ικανότητα και επομένως δεν μπορεί να αποφασίσει σωστά και ελεύθερα για θέματα που τον αφορούν. Ένα απ' αυτά είναι η απόφαση για το που θα δώσει την ψήφο του. Η ανελεύθερη ψήφιση δε συνδιασμό με την επηροεί από άτομα με σκοπιμότητες φέρνει εκλογικά αποτελέσματα που δεν αντιπροσωπεύουν τη θέληση του λαού αλλά αυτών που μπορούν να τον επηρεάσουν. Έτσι υπονομεύεται η δημοκρατία. Επιπλέον το άτομο αντιγράφοντας τη μάζα χάνει την ταυτότητα του και καθώς μιλάμε για παγκοσμιοποιημένες κοινωνίες, αποξενώνεται από τον πολιτισμό του. Συνεπώς ο άκριτος μιμητισμός και η αδρανοποίηση δημιουργούν πολλά προβλήματα.

Παρ' όλα αυτά σκόπιμο είναι να προτείνουμε τρόπους με τους οποίους το άτομο μπορεί να αποφύγει ή να ξεφύγει από την κατάσταση αυτή. Έτσι λοιπόν σημαντικό είναι οι γονείς να συμμετέχουν στα κοινά ώστε ως πρότυπα να μεταδίδουν στα παιδιά την αξία της δημοκρατίας και τη σημασία της βοήθειας των συνανθρώπων. Επιπλέον τα σχολεία μέσα από ασκήσεις και δραστηριότητες θα πρέπει να μάθουν τους νέους τον τρόπο που πρέπει να ψάχνουν και να μαθαίνουν έτσι ώστε να μπορούν μόνοι τους να κινητοποιούνται όταν έχουν ανάγκη. Τέλος τα ΜΜΕ μέσω ποιοτικών προγραμμάτων μπορούν να ευαισθητοποιήσουν και να κινητοποιήσουν το άτομο ώστε να γίνει σωστός άνθρωπος και μέσα στην κοινωνία. Συνεπώς για να ξεφύγει το άτομο από την αδράνεια χρειάζεται τη βοήθεια πολλών.

Συμπερασματικά λοιπόν, εφόσον το άτομο και η κοινωνία πλήττονται όταν αυτό αδρανεύει και ακολουθεί άκριτα τις αποφάσεις άλλων είναι ανάγκη να κινητοποιηθούμε όλοι για να επιλυθεί το πρόβλημα αυτό. (348 λέξεις)

Δ4

Και αν είμαι «ηλίθιος» τι κάνω γι' αυτό;

Υπάρχουν διάφοροι τύποι «ηλιθιότητας» από τους οποίους είτε μπορείς να επιλέξεις ποιος θες να είσαι, είτε η ζωή επιλέγει για σένα χωρίς να σε ρωτήσει. Ίσως καλύτερα να επιλέξει κάποιος άλλος για σένα. Ή μήπως όχι; Ότι και να συμβεί κανείς δεν πρέπει να αφήσει την «ηλιθιότητα» να τον καταβάλει και να ελέγχει τη ζωή του.

Κατά την γνώμη μου ο πιο σημαντικός τύπος είναι αυτός που ξέρει τι θέλει και γιατί το θέλει αλλά δεν έχει την δύναμη να παλέψει για να το αποκτήσει. Είναι καλό κανείς να ξέρει τι θέλει, γιατί μπορεί έτσι να ελέγξει τα όριά του και να είναι σίγουρος για τον εαυτό του. Επίσης έχει το μεγαλύτερο όφελος όταν ξέρει και τον λόγο που επιθυμεί να το αποκτήσει. Ωστόσο, το πιο δύσκολο είναι να έχει κανείς το θάρρος να διεκδικεί αυτά που επιθυμεί να κάνει κτήση του. Ακόμη και το πιο εύκολο να θες αν δεν είσαι δυνατός αλλά φέρεσαι με φόβο και διστάζεις θα δυσκολευτείς.

Ωστόσο, σίγουρα υπάρχουν τρόποι να καταπολεμήσει κανείς τον φόβο και την αδυναμία του. Αρχικά πρέπει να υπάρχει αυτοπεποίθηση και ο κάθε άνθρωπος να νιώθει σίγουρος για τον εαυτό του. Αυτό μπορεί να το καταφέρει αν επιβραβεύει τον εαυτό του για κάθε μικρό βήμα που κάνει κάθε φορά ώστε να επιτύχει τον στόχο του. Επίσης, οι άνθρωποι που βρίσκονται γύρω του, αυτοί που αγαπάει και τον αγαπούν, πρέπει να πιστεύουν σε αυτόν και να του εκπέμπουν εμπιστοσύνη και σιγουριά. Έτσι, πρέπει κανείς να απομακρύνει από κοντά του όσους τον επιρρεάζουν αρνητικά, τους «τοξικούς» και αυτούς που τον οδηγούν στην καταστροφή.

Ένας ακόμη τρόπος για να αντιμετωπίσει κάποιος τη χαλαρότητα που τον διέπει είναι να πιστέψει ακόμα περισσότερο σε αυτό που θέλει να αποκτήσει. Το να περιμένει κανείς να επιτύχει κάτι ενώ δεν προσπαθεί με πίστη και αφοσίωση, μπορεί να επιφέρει τα αντίθετα αποτελέσματα. Επίσης, πρέπει να προσπαθεί το άτομο για ένα πράγμα κάθε φορά. Ένας στόχος είναι πιο εύκολα προσιτός από ότι πολλοί μαζί. Για τον λόγο αυτό πρέπει να είναι κανείς συνειδητοποιημένος χωρίς αυτό να σημαίνει πως πρέπει να επαναπαύεται.

Συνοψίζοντας, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι καλό είναι να γνωρίζουμε τι θέλουμε και γιατί αλλά πρέπει να προσπαθούμε και να ξεπερνάμε τα εμπόδια που μας κρατάνε πίσω. Όσο σίγουροι και αν είμαστε πρέπει να αντιμετωπίσουμε την χαλαρότητα, τον φόβο και την αδυναμία. Έτσι, βοηθάμε τον εαυτό μας και γινόμαστε καλύτεροι για εμάς. (400 λέξεις)

Π12

«Όχι πλέον μίμηση»

Με αφορμή τους διάφορους τύπους ηλιθιότητας που αναλύει ο συγγραφέας στο κείμενο 1 συντάσσω αυτό το άρθρο προκειμένου να αναλύσω και να αναδείξω έναν από

τους τύπους που επικρατεί στα άτομα που μιμούνται και δεν επεξεργάζονται, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί αυτό να αντιμετωπιστεί.

Σε έναν κόσμο που συνεχώς μεταβάλλεται και εξελίσσεται, η μίμηση και η τυποποίηση είναι οι πλέον προτεραιότητες του ανθρώπου. Ο άνθρωπος δεν εστιάζει πλέον στο πώς να εξελίσσεται, αλλά στο πώς να μιμείται. Οι συνεχείς εξελίξεις της τεχνολογίας, η έλλειψη παιδείας, η καταπάτηση του δικαιώματος στην ελευθερία δημιουργούν στον άνθρωπο το αίσθημα ότι βρίσκεται «στην χώρα του ποτέ», στην οποία είναι χαμένος. Ο άνθρωπος δεν στηρίζεται πλέον στην κριτική του ικανότητα, αλλά στην κριτική ικανότητα άλλων, την οποία ακολουθεί πιστώως, ανεξάρτητα με το αν αυτή θα έχει καλές ή αρνητικές επιπτώσεις στην ζωή του. Η ζωή πλέον του ανθρώπου γίνεται μονότονη, τυποποιημένη, χωρίς κανένα ενδιαφέρον για την μετέπειτα ζωή. Σε μία κοινωνία, όπου η άποψη του ατόμου έχει καθοριστικό ρόλο, ο άνθρωπος γίνεται υπηρέτης της άποψης ενός σύνολου ατόμων, το οποίο αναγκάζεται να μιμείται και να ακολουθεί πιστά.

Το πρόβλημα της μίμησης και της τυποποίησης δεν πρέπει να αμβλύνει περισσότερο ως τροχοπέδη στην περαιτέρω αύξηση αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί το σχολείο, μέσω της εκπαίδευσης. Ειδικότερα το εκπαιδευτικό σύστημα οφείλει να διεγείρει την σκέψη των παιδιών, μέσω του επικοινωνιακού διαλόγου. Οφείλει να σέβεται και να υπερναλύει κάθε άποψη, καθώς και να θέτει ερωτήματα και σχόλια, τα οποία θα προβληματίσουν τον μαθητή, καλλιεργώντας, έτσι την κριτική του ικανότητα. Επιπλέον, το εκπαιδευτικό σύστημα οφείλει να διοργανώνει εκπαιδευτικά προγράμματα, είτε εθελοντισμού, είτε επικοινωνίας με άτομα άλλων χωρών, διευρύνοντας έτσι, τον πνευματικό και ψυχικό τους κόσμο, δημιουργώντας αναμνήσεις και εμπειρίες οι οποίες θα διαμορφώσουν με σωστά εφόδια την προσωπικότητα του παιδιού. Έτσι, τα παιδιά θα έχουν διαμορφώσει μια μοναδική και ισχυρή προσωπικότητα, η οποία θα οδεύει με βάση τις δικές της ανάγκες και απόψεις, αφού παράλληλα θα έχει καλλιεργηθεί και η κριτική ικανότητα τους.

Έτσι, λοιπόν, σε μία εποχή, όπου η άποψη και η γνώμη του ατόμου κατέχει καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη του κόσμου ας μην αφήσουμε τις απόψεις των άλλων να μας κυριεύουν και να μας καθορίζουν. Κανείς από εμάς δεν πρέπει να χαρακτηρίζεται ως ηλίθιος, γιατί μία λέξη σαν αυτή δεν αρμόζει σε κανέναν άνθρωπο. Ο όρος «ηλιθιότητα» διακρίνεται σε διάφορους τύπους, κανείς όμως δεν αντιστοιχεί σε κανέναν τύπο ανθρώπου. Ας την καταργήσουμε, λοιπόν, την ορολογία αυτή! (404 λέξεις)

Ό,τι πεις εσύ!

Στην σύγχρονη εποχή, η «ηλιθιότητα» ορισμένων ανθρώπων αποτελεί ένα φαινόμενο με το οποίο ερχόμαστε αντιμέτωποι καθημερινά. Πολλά μπορεί να είναι τα συμπτώματα ή οι ενδείξεις που μας οδηγούν να καταλάβουμε ότι κάποιος εντάσσεται στην κατηγορία των «ηλιθίων». Σημαντικότερο, όμως είναι η έλλειψη αυτογνωσίας, η οποία έχει συχνά ως αποτέλεσμα την μαζοποίηση.

Αρχικά, οι άνθρωποι σήμερα δεν κάνουν αυτοκριτική, αφού μέσα σε ένα γενικότερο κλίμα επικράτησης ιδεών, όπως η λογική της «ήσσονος προσπάθειας», αποδίδουν τις ευθύνες σε τρίτους στους οποίους ασκούν και κριτική. Έτσι, υπάρχει έλλειψη αυτογνωσίας, δηλαδή οι άνθρωποι δεν γνωρίζουν ποιοι πραγματικά είναι, άρα και τι είναι αυτό που επιθυμούν, ώστε να είναι ολοκληρωμένοι. Επίσης, δεν διαμορφώνουν την δική τους προσωπική άποψη και δεν τοποθετούνται πάνω σε θέματα που τους αφορούν άμεσα. Πολύ συχνά, λοιπόν, προκειμένου να μπορέσουν να είναι και κοινωνικά αποδεκτές οι απόψεις τους, συμμορφώνονται με τις συμπεριφορές, τις επιλογές και τις απόψεις της πληοψηφίας. Συνεπώς, είναι πολύ εύκολο να γίνουν θύματα χειραγώγησης είτε των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, είτε του εκάστοτε πολιτικού.

Θα πρέπει, λοιπόν, και το ίδιο το άτομο, αλλά και η κοινωνία να λάβουν κάποια μέτρα, ώστε το μεγαλύτερο ποσοστό των ανθρώπων να έχει λάβει τα κατάλληλα ερεθίσματα που θα το οδηγήσουν στην αυτογνωσία και στις σωστές επιλογές. Πρώτα από όλα η οικογένεια, ως πρωτογενής φορέας κοινωνικοποίησης, οφείλει να φροντίζει για την υγιή κοινωνικοποίηση του ατόμου, από την παιδική ηλικία. Επιπλέον, μέσω του διαλόγου και της σωστής επικοινωνίας να βοηθήσει το παιδί να ανακαλύψει τον εαυτό του και να κάνει ελεύθερα τις δικές του επιλογές. Ακόμη, το σχολείο θα πρέπει να στοχεύει στην δημιουργία μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας και να καλλιεργεί όλες τις πτυχές της. Αυτό, επιτυγχάνεται μέσω της ανθρωπιστικής παιδείας. Επιπροσθέτως, τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης έχουν χρέος να παρέχουν μια αντικειμενική και αληθή είδηση στους πολίτες, παρακινώντας τους να στοχεύουν στην απόκτηση όλο και περισσότερων γνώσεων. Τέλος, το ίδιο το άτομο, αφού θα έχει εξοπλιστεί με τα κατάλληλα εφόδια, θα πρέπει να αξιολογεί κριτικά τα όσα συμβαίνουν, καθώς και τα ερεθίσματα που δέχεται.

Εν κατακλείδι, είναι πολύ σημαντικό να διακατέχεται ο σύγχρονος άνθρωπος από οξυδέρκεια καθώς ζούμε σε περίοδο κρίσης σε όλους τους τομείς, όχι μόνο στον

οικονομικό. Επομένως, θα πρέπει να επιδιώκουμε την εξάλειψη του φαινομένου της ηλιθιότητας και κατ' επέκταση της μαζοποίησης, διότι οι λάθος επιλογές μπορούν να αποβούν καταστροφικές. (380 λέξεις)